

Nr 436.

Av herr Ohlin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag rörande avskrivning å anslag till lånefonden för bostadsbyggande m. m.

I statsverkspropositionen yrkas nya anslag på kapitalbudgeten till lånefonden för bostadsbyggande med 450 milj. kronor och till tilläggsån för viss bostadsbyggnadsverksamhet med 180 milj. kronor. Båda dessa belopp äro preliminärt beräknade i avvaktan på slutlig proposition i dessa frågor. Samtidigt föreslås, att driftbudgeten skall belastas med avskrivningar beträffande lånefonden för bostadsbyggande med 112 500 000 kronor och beträffande tilläggsånen till viss bostadsbyggnadsverksamhet med 180 milj. kronor.

Det i statsverkspropositionen föreslagna avskrivningsförfarandet innebär att anslaget till lånefonden för bostadsbyggande omedelbart avskrivs med $\frac{1}{4}$ av dess totala belopp. Motiveringen härför torde vara, att de lån, som utlämnas från denna fond, beräknas löpa med en ränta på 3 %, medan man tidigare satt förräntningskravet till 4 %. Den föreslagna avskrivningen är avsedd att på en gång utjämna den förlust, som det nedsatta förräntningskravet anses medföra för statsverket.

Emellertid torde det, så länge nuvarande ränteläge består, starkt kunna ifrågasättas, om det är berättigat att belasta driftbudgeten med en så stor avskrivningspost beträffande lånefonden för bostadsbyggande. Den faktiska subvention, som det här rör sig om, synes icke vara så stor som det kapitaliserade värdet av skillnaden mellan 3 och 4 % ränta på utlämnade lån, emedan den ränta, till vilken staten själv för närvarande kan upplåna pengar, är $3\frac{1}{2}$ %. Det synes oss därför mera berättigat att bestämma avskrivningsanslaget i detta fall till ett belopp, som motsvarar skillnaden mellan 3 och $3\frac{1}{2}$ % ränta eller med utgångspunkt från det i staten preliminärt angivna beloppet till 56 250 000 kronor.

Vad därefter angår den totala avskrivning, som föreslås av hela anslaget till tilläggsån för viss bostadsbyggnadsverksamhet, vilja vi anföra följande synpunkter. Den praxis, som under senare år tillämpats, när det gäller tilläggsånen av äldre typ, har varit, att dessa avskrivits med 100 %. Dessa tilläggsån av den äldre typen ha enligt bestämmelserna utlämnats ränte- och amorteringsfritt under tio år. Efter denna period skulle standpunkt tagas till om dessa äldre tilläggsån skulle helt efterskänkas till

låntagarna eller helt eller till någon del göras ränte- och amorteringsbärande.

De nya tillägglån, som nu provisoriskt skola kunna utgå till bostadsbyggande, äro emellertid i två avseenden av en annan karaktär än de äldre. För det första är deras storleksordning mycket mera omfattande. För det andra gäller för dessa nya tillägglån i motsats till bestämmelserna för de äldre, att de när som helst kunna göras ränte- och amorteringsbärande, om det fastighetsekonomiska läget för de bostadshus, vartill de utlämnats, förändras genom av statsmakterna beslutade hyrespolitiska åtgärder. Beträffande målsättningen för den framtida bostads- och hyrespolitiken kommer 1951 års bostadsutredning enligt lämnade uppgifter att avgiva sina definitiva förslag under loppet av år 1952. Bostadsutredningen har i sitt redan avlämnade betänkande med förslag till provisoriska stödåtgärder till bostadsbyggandet icke ansett sig ha någon anledning att taga ställning till vilken metod som i avskrivningshänseende bör tillämpas för de nya tillägglånen. Bostadsutredningen har emellertid uttalat, att den i fråga om beräkningen av de nya subventionskostnaderna i detta fall ansett det mest motiverat att räkna med dessa som motsvarande den årliga räntan på de som tillägglån utlämnade beloppen. Med det osäkerhetstillstånd, som råder beträffande byggnadskostnadernas framtida utveckling, vilja vi för vår del icke förorda att som kostnad i driftbudgeten för dessa lån endast skulle upptagas ett belopp, som motsvarar den ränta, vilken årligen kan beräknas böra utgå för dem. Å andra sidan anse vi det knappast motiverat att belasta driftbudgeten med en total engångsavskrivning av hela anslaget till de nya tillägglånen. Åtminstone intill dess att någon närmare klarhet vunnits om byggnadskostnadernas framtida utveckling bör det vara skäligt att nu avskrivna anslagen till tillägglån med 50 % av deras totala belopp och därefter avvakta utvecklingen.

För det av oss förordade avskrivningsförfarandet beträffande tillägglånen tala även följande två omständigheter. Om en fullständig avskrivning i statsbudgeten av nu beviljade tillägglån genast göres, kan det intrycket lätt uppstå, att statsmakterna för all framtid avstått från varje krav på amortering eller förräntning av dessa lån, även om några formella eller juridiska skäl naturligtvis icke kunna åberopas för en sådan föreställning. För det andra måste ett delvis felaktigt intryck av driftbudgetens verkliga utfall och det statsfinansiella läget i dess helhet skapas därigenom att budgetöverskottet genom enligt vår mening något konstlade och överdrivna avskrivningsmetoder framträder med en lägre siffra än vad en mera normal avskrivningsberäkning hade resulterat i.

Med hänvisning till ovanstående få vi därför föreslå riksdagen att besluta,

att avskrivningar på nya kapitalinvesteringar under D 2, Lånefonden för bostadsbyggande, skola vid nuvarande ränte-

läge företagas med ett belopp, som motsvarar det kapitaliserade värdet av skillnaden mellan 3½ och 3 % ränta, samt under E 1, Tilläggsån för viss bostadsbyggnadsverksamhet, med 50 % av de till tilläggsån anslagna beloppen.

Stockholm den 26 januari 1952.

Bertil Ohlin.

Manne Ståhl.

Per A. Johnsson
i Kastanjegården.

Bertil von Friesen.

Ragnhild Sandström.

Sven Wedén.

Nr 437.

Av herr **Gustafson** i Göteborg, *angående dels anslag å tilläggsstat för budgetåret 1951/52 till Skyddsvärnet i Stockholm och Skyddsvärnet i Göteborg, dels ock anslag för budgetåret 1952/53 för Svenska skyddsförbundet.*

(Lika lydande med motion i Första kammaren, nr 330.)

Stockholm i januari 1952.

Sven Gustafson
i Göteborg.
